

Az oktatás társadalmi és szervezeti keretei

2011/2012 II. félév

A kurzus címe: Az oktatás társadalmi és szervezeti keretei

Kurzustípus (kreditszám): előadás (1)

Szervezési formája: heti 1 óra (egyezetett eseti, egyéni és/vagy csoportos konzultáció)

1. A kurzus célja

- 1.1. Bemutatni és megismertetni az oktatás társadalmi kontextusát, kapcsolatrendszerét
- 1.2. Tájékoztatót adni az oktatásban zajló nemzetközi tendenciákról
- 1.3. Megismertetni a magyar közoktatás rendszerével
- 1.4. Az iskola mint önálló célokkal bíró szervezet megismerése
- 1.5. Tájékoztatót adni a tanári szakmáról, a szakmát érő kihívásokról, konfliktusokról

2. A kurzus fő tartalmi egységei

- 2.1. Társadalom és közoktatás
  - 2.1.1. igények és elvárások, munkaerőpiac, szelekció és esélyegyenlőség, továbbtanulás és pályaválasztás
- 2.2. Oktatásirányítás, oktatáspolitikai
  - 2.2.1. centralizált és decentralizált rendszerek, oktatásirányítási stratégiák, iskolarendszerek, az oktatási rendszerek expanziója, nemzetközi tendenciák a közoktatásban
- 2.3. A magyar közoktatás rendszere
  - 2.3.1. közoktatási törvény, iskolastruktúra, irányítás, minőség, eredményesség, hatékonyság
- 2.4. Az iskola mint szervezet
  - 2.4.1. szervezeti és vezetési modellek, az iskola alapidokumentumai, minőség
- 2.5. A tanári szakma

3. Értékelés

- 3.1. Kollokvium, tételsor alapján, előadás és kötelező irodalom
- 3.2. Forma: írásbeli vizsga interneten
- 3.3. Kritériumok
  - 3.3.1. fogalmak pontos értelmezése és használata
  - 3.3.2. tárgyi tudás
  - 3.3.3. az ismeretek alkalmazása, összefüggések, következtetések

Szeged, 2012. tavaszi félév

Baráth Tibor

barath@edpsy.u-szeged.hu

AZ OKTATÁS TÁRSADALMI ÉS SZERVEZETI KERETEI
Kollokviumi tételsor
2011/2012. tanév I. félév

Társadalom és oktatás

1. Az oktatás társadalmi és gazdasági környezete

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 29-54.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 35-68.

2. Oktatási egyenlőtlenségek és speciális igények

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 377-412.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 363-395.

3. A közoktatás jövője: európai integráció és globalizáció, lehetséges stratégiák

Halász Gábor (2001): A magyar közoktatás az ezredfordulón. OKKER, Budapest. 163-189.

Az oktatási rendszerek felépítése és működése

4. Iskolarendszerek (Anglia, Németország, Svédország, USA)

Mátrai Zsuzsa: Változatok az iskolastruktúrára. In: Mátrai Zs. (szerk.): Tanterv és vizsga külföldön. Akadémia Kiadó, Budapest, 1991., 11-23.

Békési Kálmán (2005): Svédországi iskolalátogatások tapasztalatai – Arion tanulmányút. <http://www.oki.hu/cikk.php?kod=iskolarendszerek-Bekesi-Sved.html>

5. A magyar közoktatási rendszer irányítása

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 55-104.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 69-108.

Halász Gábor (2006): Oktatáspolitikai Magyarországon 1990 és 2005 között. In: Pesti Sándor (szerk.). *Szakpolitikák a rendszerváltás utáni Magyarországon 1990-2006*. Rejtjel politológia könyvek. Rejtjel Kiadó. 2006. 169-237. o. (Link: [Oktatáspolitikai](#).)

6. A közoktatás finanszírozása

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 105-132.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 109-132.

7. Az oktatási rendszer strukturális jellemzői, a tanulók továbbhaladása a rendszerben

Budapest., 107-133. Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 133-154.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 133-196.

8. Az oktatás tartalma

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 197-237.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 197-272.

9. Az iskola belső világa

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 279-312.)

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 273-294.

10. A közoktatás eredményessége, hatékonysága és minősége

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 341-377.

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 325-362.

Radó Péter (2004, szerk.): Fenntartható-e a közoktatás? Hatékonysági szempontok érvényesítése a közoktatásban www.oki.hu, [@]

McKinsey&Company (2007): Mi áll a világ legsikeresebb iskolai rendszeri teljesítményének hátterében? 34-38.

Az iskola mint szervezet, az iskola és a pedagógusok

11. Az iskola eredményessége és hatékonysága

Baráth Tibor: Hatékony iskola. In: Baráth T. – Golnhofer E. (szerk., 1997): *Iskolavezetés és fejlesztés I.* JATE Pedagógiai Tanszék, Szeged, 28-78. [@]

12. Iskolavezetés és eredményesség

Baráth Tibor (2006): Az iskolavezetés jellemzői és az intézmény eredményessége, hatékonysága. In: *Új Pedagógiai Szemle*. No. 7-8. 56-72.

Baráth Tibor: Mítől jó az iskola? In: Baráth (szerk., 2003): *Útközben – minőségfejlesztés a tanulásfejlesztésért*. Qualitas, Szeged. 87-110. [@]

Baráth Tibor (2008): Közoktatási vezetők értékelése – kihívás és kötelezettség. In: *Korszerű iskolavezetés*. RAABE Kiadó, Budapest. H 5.3

13. Minőségbiztosítás az iskolában

Cseh Györgyi (2004): Minőségirányítási program az alapfokú művészetoktatási intézményekben. In: Baranyai-Cseh: *Minőségfejlesztés, de hogyan? Gyakorlati tanácsok az alapfokú művészetoktatási intézményeknek*. Palatia Kiadó (az Oktatási Minisztérium támogatásával). 7-37. [@]

Cseh-Kristófné-Tóth (2006): *Teljesítményértékelés a szakképző intézményben*. NSZFI, Budapest.

14. Szervezetelméletek, iskolavezetési modellek

Golnhofer Erzsébet (1997): Szervezetelméletek – iskolavezetési modellek. In: Baráth T. – Golnhofer E. (szerk.): *Közoktatási menedzser I.* OKKER, Budapest., 25-60.

15. A pedagógiai program

Baráth Tibor (1997): Iskolafilozófia és pedagógiai program. In Baráth T. – Golnhofer E. (szerk.): *Iskolavezetés és fejlesztés II.* JATE Pedagógiai Tanszék, Szeged. [@]

Baráth Tibor (szerk., 2001): *A pedagógiai program és a minőségfejlesztés kapcsolata*. Útmutató a programok értékeléséhez és folyamatos felülvizsgálatához. 4-42. [@]

16. Pedagógusok a közoktatásban

Halász Gábor – Lannert Judit (szerk., 2006): Jelentés a magyar közoktatásról 2006. OKI, Budapest., 313-340.

Balázs-Kocsis-Vágó (szerk., 2011): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest., 295-324.

McKinsey&Company (2007): Mi áll a világ legsikeresebb iskolai rendszerei teljesítményének hátterében? 16-23.

A vizsga

1. Tervezett formája: interneten kitöltött teszt.
2. Értékelési szempontok:
  - A témakörhöz tartozó fogalmak szakszerű, pontos használata
  - Tartalomtudás, azaz a témakör szempontjából alapvető ismeretek, tények adatok bemutatása
  - Elemző, értékelő megközelítés: a témakörhöz illeszkedő alapvető kérdések, problémák, összefüggések elemzése, bemutatása, a rendelkezésre álló empirikus adatok használata
  - Alkalmazás: a tárgyalt témakör rendszer szintű, esetenként iskolai, osztálytermi folyamatokban való megjelenése

Szeged, 2012. tavaszi félév

Baráth Tibor sk.